

Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit 17 juli 2018, nr. 18182594, houdende tijdelijke vrijstelling op grond van artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden ter bestrijding van de vector (witte vlieg) van het Tomato chlorosis virus (ToCV) in de bedekte substraatteelt van tomaat (Tijdelijke vrijstelling voor Verimark ter bescherming van de bedekte substraatteelt van tomaat tegen Tomato chlorosis virus (ToCV), 2018)

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

handelende in overeenstemming met de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat;

Gelet op artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden en artikel 53 van de Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europese Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de Richtlijnen nr. 79/117/EEG en 91/414/EEG van de Raad (PbEU 2009, L 309);

BESLUIT:

Artikel 1

Tijdelijke vrijstelling als bedoeld in artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden en artikel 53 van Verordening (EG) nr. 1107/2009 wordt verleend het gebruik van Verimark ter bestrijding van witte vlieg in de tomatenteelt met als doel het Tomato chlorosis virus (ToCV) in de bedekte substraatteelt van tomaat te elimineren. Het doel is om door een combinatie van teeltmaatregelen, waarbij witte vlieg maximaal wordt bestreden, en hygiënemaatregelen tijdens de teeltwisseling het quarantaineorganisme ToCV te elimineren.

Artikel 2

De vrijstelling is slechts van toepassing indien de gebruiksvoorschriften in de bijlage bij dit besluit worden nageleefd.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst en vervalt na 120 dagen.

Artikel 4

Dit besluit wordt aangehaald als: Tijdelijke vrijstelling voor Verimark ter bescherming van de bedekte substraatteelt van tomaat tegen het quarantaineorganisme Tomato chlorosis virus (ToCV), 2018.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

*De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
namens deze,
R.P. van Brouwershaven
directeur Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit*

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na dagtekening van dit besluit digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via "mijn.rvo.nl". Om in te loggen heeft u uw gebruikerscode en wachtwoord nodig, voor de ondertekening een TAN-code. Bij een digitaal bezwaarschrift stuurt u een kopie van dit besluit mee als pdf-bestand of u stuurt een kopie per post na.

Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst

voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, Postbus 40219, 8004 DE Zwolle. Bij een schriftelijk bezwaar stuurt u een kopie van dit besluit mee met uw bezwaarschrift.

Op mijn.rvo.nl/bezwaar vindt u meer belangrijke informatie over het digitaal en schriftelijk indienen van een bezwaarschrift.

Meer informatie

Heeft u nog vragen over uw bezwaarschrift, kijk dan op de website: mijn.rvo.nl. of bel: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

BIJLAGE: WETTELIJK GEBRUIKSVOORSCHRIFT Verimark (Cyantraniliprole 200 g/L)

Wettelijk Gebruiksvoorschrift

Het middel is uitsluitend toegelaten als insectenbestrijdingsmiddel voor het professionele gebruik door middel van een druppelbehandeling in de volgende toepassingsgebieden (volgens Definitielijst toepassingsgebiedenversie 2.1 Ctgb juni 2015) onder de hierna vermelde toepassingsvoorwaarden.

Toepassingsgebied	Type toepassing	Te bestrijden organisme	Dosering ¹ middel per toepassing	Maximaal aantal toepassingen per 12 maanden	Maximaal aantal liter/kg middel per ha per 12 maanden	Minimum interval tussen toepassingen in dagen	Veiligheidstermijn in dagen of uiterst gewasstadium waarop toegepast mag worden
Tomaat (bedekte substraatteelt)	druppel behandeling	Wittevlieg ^{2, 3}	33 mL/1000 planten	4	3,3 L/ha	7	1

¹ Verlaging van de dosering is toegestaan, maar van het maximaal aantal toepassingen en de andere toepassingsvoorwaarden mag niet worden afgeweken. Werkzaamheid is bij lagere dosering niet beoordeeld.

² tabakswittevlieg (*Bemisia tabaci*)

³ kaswittevlieg (*Trialeurodes vaporariorum*)

Toepassingsvoorwaarden

Om het grondwater te beschermen mag dit product niet worden gebruikt in grondwaterbeschermingsgebieden.

Om in het water levende organismen te beschermen dient de teler in de bedekte substraatteelt van tomaat:

- het afvalwater dat gewasbeschermingsmiddelen bevat te zuiveren met een rendement van tenminste 95%;
- voorafgaand aan de lozing van dit gezuiverde afvalwater dient een wachttijd van tenminste 90 dagen na de laatste toediening van het middel Verimark aangehouden te worden;
- aan te tonen zich aan deze twee voorwaarden gehouden te hebben via de gebruiksregistratie of de UitvoeringsOrganisatie-registratie of aan te tonen dat er sprake is van een situatie van nul-lozing.

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor natuurlijke vijanden. Raadpleeg deskundigen (uw leverancier van natuurlijke vijanden, de producent van dit middel, uw adviseur) over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van natuurlijke vijanden.

Gevaarlijk voor bijen en hommels. Voorkom dat bijen en andere bestuivende insecten de kas binnenkomen, bijvoorbeeld door alle openingen met insectengaas af te sluiten.

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor bestuivers in kasteelten. Raadpleeg deskundigen (uw leverancier van bestuivers, de producent van dit middel, uw adviseur) over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van bestuivers en over de in acht te nemen wachttijden.

Resistentiemanagement

Dit middel bevat de werkzame stof cyantraniliprole. Cyantraniliprole behoort tot de ryanodine receptor modulators. De Irac code is 28.

Bij dit product bestaat er kans op resistentieontwikkeling. In het kader van resistentiemanagement dient u de adviezen die gegeven worden in de voorlichtingsboodschappen, op te volgen.

TOELICHTING

1 Algemeen

Artikel 53 van Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europese Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de Richtlijnen nr. 79/117/EEG en nr. 91/414/EEG van de Raad (PbEU 2009, L 309) (hierna: Verordening (EG) nr. 1107/2009) en artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb) maken het mogelijk in bijzondere omstandigheden ambtshalve tijdelijke vrijstelling te verlenen van het verbod om een niet toegelaten gewasbeschermingsmiddel binnen Nederland te brengen, op de markt te brengen, voorhanden te hebben of te gebruiken.

Ambtshalve tijdelijke vrijstelling kan worden verleend als een maatregel nodig blijkt voor een gecontroleerd en beperkt gebruik ter beheersing van een quarantaineorganisme die op geen enkele andere redelijke manier te bestrijden is.

2 Adviezen

2.1 Noodsituatie

Bijzondere omstandigheden

In november van 2017 is de aanwezigheid van het ToCV voor het eerst op een Nederlands tomatenteeltbedrijf vastgesteld. Het is een quarantaineorganisme conform 2000/29/EC, bijlage IAI. Inmiddels zijn op 18 tomatenbedrijven besmettingen met ToCV vastgesteld. Maatregelen om te elimineren tijdens de teelt hebben grote impact op de bedrijven. Om verdere verspreiding van ToCV te voorkomen en om aan het einde van de teelt het virus nog te kunnen elimineren heeft de sector een 'ketenaanpak' opgesteld. De inzet van een integreerbaar middel voor de bestrijding van adulten is noodzakelijk om de populatie van wittevlieg in tomaat maximaal te onderdrukken.

Gevaar

Tomato chlorosis virus (ToCV) is een zeer schadelijk virus voor het gewas tomaat en een aantal andere kasgewassen. Tot nu toe is het virus alleen in tomaat aangetroffen. In wetenschappelijk onderzoek zijn hoge opbrengsreducties vastgesteld bij tomaat en paprika. Vestiging van ToCV in Nederland kan leiden tot verlies aan afzetmarkten voor jonge planten van tomaat en mogelijk andere vruchtgroentegewassen en ook van sierteeltplanten. ToCV is niet te bestrijden maar wel de vectoren van dit virus, kaswittevlieg en tabakswittevlieg. Via de vectoren kan het virus zich binnen het bedrijf verspreiden, maar ook naar andere bedrijven. Om te voorkomen dat het virus zich in Nederland vestigt zijn maatregelen noodzakelijk. Het virus is op meerdere tomatenbedrijven vastgesteld. Door eliminatie van het virus wordt meer schade in de toekomst voorkomen.

Alternatieven

In de teelt van tomaat zijn middelen op basis van azadirachtin, flupyradifuron, pymetrozine, spiromesifen, pyriproxyfen, deltamethrin, thiacloprid, imidacloprid, teflubenzuron, maltodextrine, vetzuren (kaliumzouten) en middelen op basis van verschillende micro-organismen toegelaten ter bestrijding van wittevlieg.

Middelen op basis van deltamethrin en flupyradifuron zijn effectief tegen adulten, maar zijn niet goed integreerbaar met biologische bestrijding. De andere beschikbare middelen hebben geen of een beperkte werking op adulten van wittevlieg. De met biologische bestrijders integreerbare middelen zijn met name werkzaam tegen de nimfen van de wittevlieg en worden via een gewasbehandeling toegediend.

Conclusie

De bedekte teelt van tomaat wordt bedreigd door de introductie van het quarantaineorganisme Tomato chlorosis virus (ToCV). Er zijn geen redelijke toegelaten alternatieven die ingezet kunnen worden voor de bestrijding van de vectoren, de adulten van kaswittevlieg en tabakswittevlieg, van het virus. Er wordt aan alle criteria van de landbouwkundige onderbouwing voldaan.

2.2 Risicobeoordeling

Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) heeft een advies opgesteld waarin de vraag wordt beantwoord of er sprake is van aanvaardbare risico's.

Humane toxiciteit

Voldoet aan de eisen.

Volksgezondheid

Voldoet aan de eisen.

Gedrag in het milieu

Op basis van de beoordeling kan voor het gedrag in het milieu een positief advies worden gegeven voor de bedekte substraatteelten.

De beoordeling is gedaan volgens de geldende default waarden, EFSA agreed endpoints en standaard aanpak. Echter, omdat er een risico werd geconstateerd voor aquatische en sediment organismen en voor de verwachte concentratie in drinkwater inname punten zijn in de beoordeling verdere verfijningen uitgewerkt.

Ecotoxiciteit

Er wordt een acceptabel risico verwacht voor vogels, zoogdieren, regenwormen, bodemmicro-organismen, actief slib en niet doelwit planten.

Voor waterorganismen is er in de eerste tier een groot risico, zowel acuut als chronisch. Op basis van verfijningen kunnen de volgende conclusies worden getrokken voor de substraatteelten:

- Het acute en chronisch risico voor waterorganismen wordt acceptabel geacht op basis van de verfijningen en weight of evidence;
- Het chronisch risico voor sedimentorganismen via blootstelling aan water wordt acceptabel geacht op basis van de verfijningen en weight of evidence;
- Voor de belichte substraatteelt van tomaat wordt het risico voor sedimentorganismen via blootstelling aan sediment acceptabel geacht op basis van de verfijningen en weight of evidence.

Op basis van bovenstaande dient in ieder geval de volgende restrictiezin te worden opgenomen voor de substraatteelt van tomaat:

Om in het water levende organismen te beschermen dient de teler in de bedekte substraatteelt van tomaat aanvullend op de 95% zuiveringsplicht een wachttijd van tenminste 90 dagen te hanteren na het toedienen van het middel Verimark alvorens het drainwater wordt geloosd. De teler moet dit kunnen aantonen aan de hand van de in het register vastgelegde gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de geregistreerde en gerapporteerde hoeveelheid geloosd drainwater.

Voor bijen kan een risico niet worden uitgesloten en de volgende restrictiezin is noodzakelijk om onacceptabele blootstelling te voorkomen:

Gevaarlijk voor bijen en hommels. Voorkom dat bijen en andere bestuivende insecten de kas binnenkomen, bijvoorbeeld door alle openingen met insectengaas af te sluiten.

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor bestuivers in kasteelten. Raadpleeg deskundigen (uw leverancier van bestuivers, de producent van dit middel, uw adviseur) over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van bestuivers en over de in acht te nemen wachttijden.

Voor niet doelwit arthropoden kan een risico niet worden uitgesloten. Derhalve geldt de volgende zin:

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor natuurlijke vijanden. Raadpleeg deskundigen (uw leverancier van natuurlijke vijanden, de producent van dit middel, uw adviseur) over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van natuurlijke vijanden.

Conclusie

Het College constateert dat met risicoreducerende maatregelen / restrictiezinnen het risico voldoende gereduceerd kan worden voor de onbelichte en belichte substraatteelt van tomaat.

Advies

Het College constateert dat met risicoreducerende maatregelen / restrictiezinnen het risico voldoende gereduceerd kan worden voor de onbelichte en belichte substraatteelt van tomaat. De volgende risicoreducerende maatregelen / restrictiezinnen zijn nodig:

Om in het water levende organismen te beschermen dient de teler in de bedekte substraatteelt van tomaat aanvullend op de 95% zuiveringsplicht een wachttijd van tenminste 90 dagen te hanteren na het toedienen van het middel Verimark alvorens het drainwater wordt geloosd. De teler moet dit kunnen aantonen aan de hand van de in het register vastgelegde gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de geregistreerde en gerapporteerde hoeveelheid geloosd drainwater.

Gevaarlijk voor bijen en hommels. Voorkom dat bijen en andere bestuivende insecten de kas binnenkomen, bijvoorbeeld door alle openingen met insectengaas af te sluiten.

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor bestuivers in kasteelten. Raadpleeg deskundigen (uw leverancier van bestuivers, de producent van dit middel, uw adviseur) over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van bestuivers en over de in acht te nemen wachttijden.

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor natuurlijke vijanden. Raadpleeg deskundigen (uw leverancier van natuurlijke vijanden, de producent van dit middel, uw adviseur) over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van natuurlijke vijanden.

3 Overwegingen

Een tijdelijke vrijstelling van het gewasbeschermingsmiddel Verimark is gewenst, omdat Tomato chlorosis virus (ToCV) een zeer schadelijk virus is voor tomaten en het een quarantaineorganisme conform 2000/29/EC, bijlage IAI is die bestreden moet worden. Verimark is een onderdeel van een combinatie van teeltmaatregelen, waarbij witte vlieg maximaal wordt bestreden, en hygiënemaatregelen tijdens de teeltwisseling worden toegepast om het virus te elimineren.

De door het Ctgb voorgeschreven restrictie voor de bescherming van in het water levende organismen omvat een aanvullende maatregel op de 95% zuiveringsplicht. Deze 95% zuiveringsplicht in combinatie met de voorgeschreven wachttijd dient door elke teler te worden toegepast. Ook ondernemingen die zich hebben aangesloten bij initiatieven voor collectieve zuiveringsinstallaties dienen te voldoen aan bovenstaande eisen.

In het Wettelijk Gebruiksvoorschrift (zie bijlage bij dit besluit) zijn de risicoreducerende maatregelen opgenomen.

4 Besluit

Het advies van het Ctgb, heb ik in overeenstemming met de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, besloten om op grond van artikel 38 van de Wgb tijdelijke vrijstelling te verlenen voor het gebruik van het gewasbeschermingsmiddel Verimark ter bescherming van de bedekte substraatteelt van tomaat tegen het quarantaineorganisme Tomato chlorosis Virus (ToCV).

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst en vervalt na 120 dagen.

*De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
namens deze,
R.P. van Brouwershaven
directeur Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteitshaven*